

Wstęp

Z wielką przyjemnością i satysfakcją przekazujemy Czytelnikowi kolejny Zeszyt Naukowy „Turystyka i Rekreacja” Wyższej Szkoły Gospodarki. Niewątpliwym atutem niniejszej publikacji jest jej interdyscyplinarność, pozwalająca spojrzeć na złożone zjawiska towarzyszące turystyce i rekreacji z wielu różnych perspektyw naukowych. Dominują wprawdzie prace reprezentujące dorobek przedstawicieli nauk o zarządzaniu i jakości oraz rozprawy o charakterze humanistycznym, niemniej wyraźnie zaznaczają się także opracowania z perspektywy geografii społeczno-ekonomicznej, jak również nauk o Ziemi i środowisku. Ponadto obok prac stricte badawczych pojawiły się teoretyczne rozważania oraz podsumowania oparte na najnowszej literaturze przedmiotu czy źródłach prawa. W rezultacie zarysował się ciekawy i różnorodny obraz wielu postaw badawczych, sposobów myślenia i metod naukowej interpretacji zjawisk związanych z podróżowaniem i mobilnością społeczeństw w czasie wolnym.

Układ wydawnictwa tworzą cztery części tematyczne. Część I pt. **Zarządzanie w turystyce – „Procuratio”** została poświęcona różnym procesom administrowania i kierowania wybranymi zasobami na obszarze turystyki, np. w sferze dysponowania finansami, w odniesieniu do funkcjonowania przedsiębiorstwa turystycznego czy w kontekście zagospodarowywania walorów turystycznych. Rozdział ten otwiera opracowanie Dominika Borka, zatytułowane **„The decision of the European Commission State Aid SA.101979 (2022/N) – a word of commentary, opinion and conclusions” („Decyzja Komisji Europejskiej w sprawie pomocy państwa SA.101979 (2022/N) – komentarz, opinia i wnioski”)**. Przedstawiono w nim metody zarządzania państwowym programem pomocowym, przeznaczonym na wsparcie przedsiębiorstw turystycznych, poszkodowanych w wyniku pandemii COVID-19. Podkreślając celowość programu w warunkach kryzysowych, Autor opiniuje go jako wzorcowy i adekwatny do rzeczywistej sytuacji rynkowej wspomnianych firm.

Kolejnym artykułem jest tekst Marcina Kęsego, Natalii Krawczuk i Macieja Ślusarczyka pt. **„Zarządzanie przedsiębiorstwem turystycznym w dynamicznym otoczeniu”**. Praca ma charakter przeglądowy i kieruje uwagę Czytelnika na zagadnienia optymalizacji kierowania przedsiębiorstwem turystycznym. Wytypowano tu i omówiono konkretne metody zarządzania, które dla przedsiębiorstwa turystycznego mogą stanowić istotny instrument elastycznego dostosowywania się do zmiennych warunków zewnętrznego otoczenia.

Przegląd problematyki zarządzania zamyka publikacja Jacka Piotra Kwaśniewskiego pt. **„Zarządzanie walorami krajoznawczo-turystycznymi w regionie pilskim”**. W pracy uwzględniono diagnozę ewidentnych niedociągnięć i luk w zakresie zagospodarowywania i użytkowania walorów turystycznych na omawianym terenie. W konkluzji swoich rozważań Autor postuluje sukcesywne wdrażanie bardziej efektywnych rozwiązań zarządczych i skuteczniejszych działań marketingu w tej kwestii.

Część II niniejszego zeszytu, zatytułowana **„Turystyka z humanistycznej perspektywy (Cultura)”**, to domena opracowań o proveniencji humanistycznej, merytorycznie zogniskowanych na zjawiskach kulturowych związanych z ruchem turystycznym, z lokalnym dziedzictwem oraz z edukacją kadr dla turystyki. Rozdział ten otwiera referat Marka Chamota pt. **„Regionalizm, dziedzictwo, turystyka. Wyższa Szkoła Gospodarki jako engage University”**. Tekst jest w istocie szeroką refleksją na temat roli Uniwersytetu jako jednego z katalizatorów rozwoju gospodarczego regionu, także jako instytucji mającej wydatny wpływ na kształtowanie aktywności lokalnych społeczności. Jednym z kanałów tej działalności – jak pisze Autor – jest rozwój ruchu regionalistycznego, badań nad dziedzictwem oraz upowszechnianie wiedzy o regionie.

Tę regionalną tematykę kontynuuje Izabela Chudzyńska w swoim tekście **„Konstelacje dobrych miejsc – antropologiczna refleksja nad marką województwa kujawsko-pomorskiego”**. Autorka, uwzględniając humanistyczną perspektywę odczytywania świata, zastanawia się nad istotą postrzeganej z punktu widzenia turysty marki regionu, czytelnością jego oferty turystycznej oraz autentycznością doświadczania tej oferty.

Kolejne studium – **„Kultura relacji międzyludzkich w warunkach konkurencji gospodarczej”**, którego Autorem jest Andrzej Majewski, stanowi analizę specyficznych cech relacji biznesowych w kontekście etycznych norm i wzorców postępowania uczestników tzw. gry rynkowej. Wskazując na doniosłą rolę zasady uczciwości w biznesie, zaakcentowano tu również trudności w redukowaniu z praktyki biznesu działań nieuczciwych oraz związanych z tym zagrożeń społecznych i ekonomicznych.

Artykułem zamykającym ten rozdział jest praca Rafała G. Nowickiego **„Miejsce sztuki na intelektualnym horyzoncie studentów studiów interdyscyplinarnych na kierunku Turystyka”**. Autor zmierza do identyfikacji współczesnych standardów obcowania ze sztuką oraz do określenia poziomu wiedzy o sztuce w środowiskach młodzieży aspirującej na studia wyższe. Przeprowadzone analizy wykazały, że poziom kompetencji kulturowych w tym zakresie jest alarmująco niski, a kontakty ze sztuką praktykowane są przypadkowo i okazjonalnie.

Część III – **Varia**, zgodnie z nazwą, ma merytorycznie niejednorodny charakter, zawiera bowiem artykuły zróżnicowane przedmiotowo, tzn. niemieszające się w zakresach tematycznych części poprzedzających. Znalazły się tu trzy studia, z których pierwsze pt. **„Big Data Analysis – nowa, lepsza metoda badań konsumentów usług turystycznych w regionach? Analiza porównawcza na przykładzie badań ruchu turystycznego prowadzonych w regionie kujawsko-pomorskim”** jest dziełem Renaty Jaroszewskiej-Brudnickiej, Roberta Brudnickiego i Rafała Śpiewaka. Podkreślając istotne znaczenie empirycznych badań nad turystyką, Autorzy podejmują się oceny badawczego potencjału zbiorów danych typu Big Data na podstawie autorskiej analizy porównawczej różnych metodologii badań monitorujących ruch turystyczny w regionie kujawsko-pomorskim w latach 2009–2015.

Następną publikacją jest praca zatytułowana **„Rozwiązania proekologiczne w hotelarstwie”** autorstwa Magdaleny Marszańskiej. Rozwijając refleksję na temat globalnych zagrożeń ekologicznych, dokonano tu rzeczowego przeglądu działań z dziedziny hotelarstwa w zakresie wdrażania pryncypiów rozwoju zrównoważonego i edukacji ekologicznej hotelowych gości.

Finalnym akcentem tej części zeszytu jest zespołowe opracowanie Karoliny Paradowskiej, Anny Zawadzkiej oraz Kseni Vereshchak pt. **„Konkurencyjność usług agroturystycznych w województwie warmińsko-mazurskim”**. Jest to tekst szczególnie, stanowiący pokłosie udanej współpracy studentów i wykładowców na polu badań i refleksji naukowych. Celem artykułu jest identyfikacja kluczowych elementów oferty agroturystycznej, stanowiących motywację wyjazdów agroturystycznych. W podsumowaniu artykułu Autorki do najważniejszych z nich zaliczyły lokalizację gospodarstw agroturystycznych oraz różnorodność tematyczną pakietu oferowanych przez nich usług.

Ostatni, czwarty rozdział niniejszego wydania to w założeniu Redakcji rubryka o cyklicznym charakterze, w której publikowane są pozytywnie zaopiniowane przez recenzentów komentarze, opinie, polemiki wyrażane przez ekspertów z zakresu turystyki – tak praktyków turystyki, jak badaczy zjawisk z tej sfery problemowej. W niniejszym numerze rozdział ten zdominowała tematyka

turystyki wiejskiej. Jest to cykl krótkich eksperckich wypowiedzi o charakterze poradnikowym pt. **„Poradnik dla rozpoczynających nowe aktywności w ramach kół gospodyń wiejskich”**. Autorami publikacji są Dominik Borek, Kuba Steuermark, Jagienka Świetlik-Prus, Małgorzata Wyrwicz. Ich praca przyjęła formę swoistego dykcjonarza, kompendium pragmatycznych rozwiązań, czyli tzw. dobrych praktyk wdrażanych w ramach turystyki wiejskiej, w szczególności zaś w obrębie agroturystyki”.

Redakcja dziękuje wszystkim twórcom zeszytu: Autorom, recenzentom, korektorom, grafikom, koordynatorom procesu wydawniczego i podkreśla, że bez ich często bezinteresownego zaangażowania powstanie tego opracowania nie byłoby możliwe. Ponadto Redakcja wyraża nadzieję, że prezentowane w niniejszym wydaniu analizy i rozważania spotkają się z zainteresowaniem Czytelników oraz zachęcą ich do osobistych refleksji nad poruszonymi kwestiami, a tym samym staną się inspiracją do podejmowania dalszych badań, poszerzających stan wiedzy z zakresu nauk zajmujących się turystyką i rekreacją.

dr Rafał G. Nowicki